

DATOS IDENTIFICATIVOS

Fonética e fonoloxía da lingua española

Materia	Fonética e fonoloxía da lingua española			
Código	V01G400V01913			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Quilis Sanz, María José			
Profesorado	Collazo Álvarez, Sara Quilis Sanz, María José			
Correo-e	mjquilis@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Familiarizar ao alumnado cos conceptos fonéticos e fonolóxicos máis relevantes. Comprender a estrutura do sistema e aplicala á análise fonolóxica e fonética do español. Manexar axeitadamente os sistemas de transcripción do AFI e da RFE.			

Competencias

Código	
A1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A2	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Adquisición dos fundamentos metodolóxicos e críticos que permita ao estudantado acceder ao exercicio da actividade profesional cunha formación versátil e interdisciplinar.
B3	Capacidade do estudantado no manexo das novas tecnoloxías da información e da comunicación aplicadas ao campo dos estudos lingüísticos e literarios.
B7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.
C2	Coñecemento da gramática das linguas galega, española e portuguesa.
C5	Coñecemento dos conceptos e métodos da análise lingüística.
C18	Capacidade para localizar, utilizar e aproveitar a información contida en bases de datos e outros instrumentos informáticos e Internet.
D1	Capacidade de aplicar os coñecementos á práctica
D5	Capacidade de xerar novas ideas.
D8	Habilidade para traballar de forma autónoma.
D10	Capacidade de análise e síntese.
D11	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.
D12	Respecto pola ética profesional e, en particular, pola propiedade intelectual.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Que o alumnado se familiarice cos conceptos fonéticos e fonolóxicos máis relevantes.	A1	C5	D1
Fundamentalmente, deben distinguir claramente entre o nivel fonético e o fonolóxico.	A5		

Que comprenda a estrutura do sistema e saiba aplicala á análise fonolóxica.	A5	B7	C2 C5	D10
Que comprenda as relacións entre articulación e acústica.	A2	B3	C18	D1 D11
Que reflexione sobre a importancia dos estudos fónicos na súa futura traxectoria académica e profesional.	A1	B3		D5 D8 D12
Que sexa quen de transcribir fonética e fonoloxicamente, tanto no Alfabeto Fonético Internacional (AFI) coma no alfabeto da Revista de Filología Española (RFE).	A5	B2	C2	D8

Contidos

Tema

0. Estudar fonética e fonoloxía. E isto... para que serve?

1. Introducción: fonética e fonoloxía, dúas disciplinas complementarias

2. Fonoloxía: conceptos xerais

- 2.1. O fonema e os trazos distintivos
- 2.2. Conmutación e substitución
- 2.3. Relacións sintagmáticas e paradigmáticas
- 2.4. Oposición e contraste
- 2.5. Pertinencia e redundancia
- 2.6. Neutralización e archifonema
- 2.7. Desfonoloxización

3. Fonoloxía: introdución ás distintas teorías fonolóxicas

- 3.1. Fonoloxía estrutural-funcionalista
- 3.2. Fonoloxía xenerativa
- 3.3. Fonoloxía natural
- 3.4. Fonoloxía de laboratorio

4. Fonética: fonética articulatória

- 4.1. Producción da fala e anatomía do aparello fonador
- 4.2. Clasificación articulatória dos sons da fala
- 4.3. Fenómenos fonéticos relacionados coa combinación de sons
- 4.4. Prosodia: sílaba, acento e entonación
- 4.5. Transcrición fonética e fonolóxica

5. Fonética: fonética acústica

- 5.1. Proceso de produción e transmisión do son
- 5.2. A onda sonora e os seus tipos
- 5.3. Producción da fala desde o punto de vista acústico: fonte e filtro
- 5.4. Representacións gráficas do son
- 5.5. Lectura de espectrogramas
- 5.7. Introducción a Praat

6. Fonética: fonética perceptiva

- 6.1. Proceso de percepción e as súas fases
- 6.2. Anatomía do sistema auditivo
- 6.3. Factores que inflúen na descodificación da fala: variabilidade e redundancia
- 6.4. Psicoacústica: limiares auditivos e técnicas máis utilizadas
- 6.5. Percepción continua e percepción categorial

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas autónomas a través de TIC	0	10	10
Traballo tutelado	5	26	31
Lección maxistral	25	23	48
Probos de resposta longa, de desenvolvemento	4	22	26
Resolución de problemas e/ou exercicios	14	21	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas autónomas a través de TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de maneira autónoma.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Poderán realizarse as consultas pertinentes ó respecto por correo electrónico (mjquilis@uvigo.es / scollazo@uvigo.es) ou en titorías.
Probos	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Poderán realizarse as consultas pertinentes ó respecto por correo electrónico (mjquilis@uvigo.es / scollazo@uvigo.es) ou en titorías.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Prácticas autónomas a través de TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense a través das TIC de maneira autónoma.	15	A5	B3	D8
Traballo tutelado	O alumnado terá que realizar un traballo tutelado cuxas características se especificarán na presentación da materia.	20	A5	B3	D8
Lección maxistral	Avaliaráse mediante a asistencia, a participación activa nas clases e a preparación das lecturas previas.	5		C5	D5 D10
Probos de resposta longa, de desenvolvemento	Probos para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	50	A1	B2 B7	C2
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probos nas que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu.	10		B7	C18 D12

Outros comentarios sobre a Avaliación

ALUMNADO PRESENCIAL:

- Na **1ª edición das actas** os/as alumnos e alumnas poderán elixir entre a avaliación continua e a avaliación única.

De optar pola avaliación única, terán ata a terceira semana do curso para comunicar esta decisión ás profesoras por correo electrónico. De non efectuarse dita notificación entenderase que se segue a avaliación continua. Doutra banda, o dereito á avaliación continua perderase se non se agarraches a un mínimo do 80% das clases, é dicir, só se avaliará con este sistema aos alumnos e as alumnas que asistisen a 38 horas ou máis de clase. Tamén se perderá o dereito á avaliación continua se non se entregan as prácticas obrigatorias fixadas polas profesoras. Pola súa banda, a avaliación única consistirá nun único exame realizado na data oficial marcada pola Facultade.

- Na **2ª edición das actas**, do mesmo xeito que na avaliación única, o alumnado realizará un único exame na data oficial establecida pola Facultade.

ALUMNADO SEMIPRESENCIAL:

- Na **1ª edición das actas** os/as alumnos e alumnas poderán elixir entre a avaliación continua e a avaliación única. Independentemente do método de avaliación elixido, recoméndase asistir á presentación da materia e ás clases que sexan posibles.

Para a avaliación continua seguirase o seguinte método de avaliación:

- Prácticas autónomas a través de TIC: 20%
- Traballo tutelado: 30%
- Exames parciais: 50%

De non cumprir estes requisitos avaliarase polo método de avaliación única, que consistirá nun único exame realizado na data oficial marcada pola Facultade.

- Na **2ª edición das actas**, do mesmo xeito que na avaliación única, o alumnado realizará un único exame na data oficial establecida pola Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

** Listerri, Joaquín, **Introducción a la fonética: el método experimental**, Antrophos,

** Martínez Celdrán, Eugenio y Ana María Fernández Planas, **Manual de fonética española. Articulaciones y sonidos del español**, Ariel,

** Quilis, Antonio, **Tratado de fonología y fonética españolas**, Gredos,

Bibliografía Complementaria

** Alarcos Llorach, Emilio, **Fonología española**, Gredos,

* Anderson, Stephen R., **La fonología en el siglo XX**, Visor,

* Delgado Martins, María Raquel, **Ouvir falar. Introdução à fonética do português**, Caminho,

* Fernández Planas, Ana María, **Así se habla. Nociones fundamentales de fonética general y española**, Horsori,

* Laver, John, **Principles of phonetics**, Cambridge University Press,

* Malmberg, Bertil, **La fonética**, Eudeba,

* Marrero, Victoria, **Fonética perceptiva. Addenda**, UNED,

* Martínez Celdrán, Eugenio, **El sonido en la comunicación humana. Introducción a la fonética**, Octoedro,

* Real Academia Española, **Nueva gramática de la lengua española. Fonética y fonología**, Espasa,

* Trubetzkoy, Nikolai Sergejewitsch, **Principios de fonología**, Cincel,

* Veiga, Alexandre, **El componente fónico de la lengua**, Axac,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Variedades do español/V01G400V01914

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Fonética e fonoloxía da lingua galega/V01G400V01902

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lingüística: Introducción á lingüística aplicada/V01G400V01102

Lingüística: Lingüística xeral/V01G400V01204

Outros comentarios

- A copia ou plaxio total ou parcial en calquera tipo de traballo ou exame suporá un cero nesa proba. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá o alumnado da súa responsabilidade neste aspecto.

- A avaliación terá en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas senón tamén a súa corrección lingüística.

- Recoméndase a utilización dos recursos que ofrece a biblioteca para consultar as referencias recomendadas na guía da materia, así como outros recursos bibliográficos que se sinalen nas aulas.

- É responsabilidade do alumnado consultar os materiais e as novidades a través da plataforma FAITIC e de estar ao tanto das datas nas que as probas de avaliación teñen lugar.

- Infórmase ao alumnado de intercambio de que o nivel de lingua necesario para o axeitado seguimento das clases desta materia é alto. Consúltase coas profesoras as dúbidas neste respecto.
